

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 5/17 opt.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumarantii capeta doue tablouri pompóse.</p>	<p>Pretiuu pentru Austria pe jul.-dec. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.-dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 40.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumaratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V. 1869.</p>
--	---	--	--------------------	---	--	-------------------------------

Echo din Banatulu Temesianu

la fondarea unui teatru natiunalu.

Lips'a, folosulu si important'i'a unui teatru natiunalu romanescu de dincóce de Carpati, pré nimeritu le-a aretatu dlu redactoru alu acestei foi, carele a adusu prima-data pe tapetu acést'a idea marétia, mie dara nu-mi remane alta, decâtu intru tóte a-i acompaniá.

Eu inca dícu, cu parintele Butariu, câ n'avemu timpu de pierdutu! Romanii din partile, ce renumitulu nostru artistu de peste Carpati dlu Pascali, cu brav'a sa trupsa, le onorá in anulu trecut, inca au datu cea mai eclatantata dovéda, câ ei sciu stimá si pretiuí artea dupa adeverat'a ei valóre, si câ intru adeveru sunt petrushi de necesitatea unoru astfelu de apostoli ai culturei, permanenti in mediloculu nostru — in imperiulu austriacu.

Si ce nu e in stare a face o natiune, pe carea nici elemintele, dar nici invasiunile si crudelitá-tile popóreloru barbare nu o putura sterpi de pe fati'a pamentului?! Cine nu cunósce loviturile ce au venitu a supra nóstra, cine nu cunósce suferintiele nóstre, si cine nu cunósce vitregile giustári intru cari secli de ani amu gemutu?!

Si éta-ne câ noi nu numai câ n'amu peritu, ci astadi mai multu decâtu ori si candu alta data ne luptámu pentru esistinti'a nóstra politico-na-

tiunala, ne luptámu pentru inaintarea si inflorirea scumpei nóstre natiuni, si nu fara de resultatu, câ-ci éta abié dóce decimi trecura, decandu lir'a nemoritoriului A. Muresianu ne deceptá din „somnulu celu de mórte“, si noi astadi fara de ajutoriulu altora, ci numai si numai din propriiele nóstre poteri, ni fondaramu câte-va institute filantropice.

Si apoi e de insemnatu, câ aceste de cimi au fostu epoc'a absolutismului; o epoca in carea atátu artea, câtu si sciintiele, nu altcum industri'a, precum si tóte celelalte intreprinderi erau incatusiate. Tóte popórele austriace erau intru acést'a epoca asemenea apesate, si tóte si-plangu necalculabilele lor daune, ce le-au suferitu prin perderea libertáti, numai noi romanii carii de secli eramu de toti persecutati si asupriti, numai noi pedestalulu celorlalte popóre ne potemu mandri naintea lumii civilizate, câ pe noi de si ne-a asupritu absolutismulu; dar nu ne-a potutu frange nici amortí! Candu dar o natiune si-a sciutu pastrá esistinti'a sa atátia secli, si inca intre cele mai vitrege giustári, si candu o natiune persecutata si apesata, nu incéta a se desvoltá si inflóri nici chiar intru asié epoca, in carea alte natiuni decadu: óre mai potemu-ne noi indoí, câ o atare natiune chiar asta-data nu s'ar folosí de veri ce medilóce, ce i-ar servi spre inaintarea si cultivarea ei? Mai potemu-ne noi óre indoí despre rea-

lisarea nobilei idei de a fondá unu teatru natiunalu romanescu de dincóce de Carpati?

Nu, fratiloru! Ide'a acést'a e generala, dorinti'a e comuna, nici sucurgerea la realizarea ei nu póte remané laterala.

La lucru dar fratiloru, din tóte unghiurile pamentului! La lucru! Formati numai decátu comitetulu centralu, si apoi constituiti comite-tele filiale. Formati-ve intr'unu trupu, si noi vi vomu fi medularile. Nu suntemu Sechenyi, ca sê potemu dispune peste dieci de mii de florini ca venituri anuale, cari sê le punemu pe altariulu natiunii, ca si dinsulu, dar vomu face apeliuri, vomu arangiá petreceri, vomu tiené concerturi, ma vomu si cersî si tóte vomu face in interesulu si spre realizarea dorintiei nóstre generale, si vomu si fondá unu teatru natiunalu. Natiunea va edificá templulu Thaliei, intieleginti'a va dá contingentulu preotiloru ei, si asié — si numai asié ni vomu poté acuirá si noi unulu din cei mai potinti faptori.

Incátu pentru resiedinti'a Thaliei, eu inca sum de parerea dlui redactoru, câ Brasiovulu ar fi celu mai acomodatulu locu, fiindu câ acolo e mai compactu elementulu romanescu, si ar poté sustiené societatea in mediloculu seu, éra vér'a sê faca societatea escursiuni candu intr'o parte candu intr'alt'a, pe unde sunt orasie locuite de romani.

La lucru dar fratiloru! si Ddieulu parintiloru vostri nu ni va detrage binecuventarea sa!

G. Craciunescu.

Despartirea.

Le souvenir part avec moi:
Je l'emporterai, mai petite,
Bien loin, bien vite
Toujours a toi.

Alfred de Musset.

Ah! me ducu, me ducu departe,
Dare-ar inse Domnedieu,
P'acei carii ne desparte
Sê-i ajunga chinulu meu!

Anim'a mea se 'nfióra
Candu m'apropiu de pornitu!
Vai! acei ce te 'nconjóra
Nici odata n'au iubitu!

Câ-ci d'aru fi iubitu vr'o data,
Aru simtî in sinulu loru
O mustrare ne'mpacata,
Candu sfarama unu amoru.

Ah! me ducu, me ducu departe;
Dare-ar inse Domnedieu,
P'acei carii ne desparte
Sê-i ajunga chinulu meu!

Déca sórtea me proscie,
Ca sê plecu, iubit'a mea,
Voiu plecá, si cine scie
Déca te-oiu mai revedé.

Marea este furtunósa,
Trasnetulu plana prin nori;
Stanc'a e periculósa,
Sierpele s'ascunde 'n flori!

Ah! me ducu, me ducu departe;
Dare-ar inse Domnedieu,
P'acei carii ne desparte
Sê-i ajunga chinulu meu!

Te-am iubitu cu frenesiá,
Si-acum te iubescu mai multu;
Sórtea, inse, candu prescrie
Ca sê plecu, eu o ascultu;

Dar plecandu de langa tine
Eu ti-lasu sufletulu meu,
Si in locu-i iau eu mine,
Suvenire, chipulu teu.

Ah! me ducu, me ducu departe;
Dare-ar inse Domnedieu,
P'acei carii ne desparte
Sê-i ajunga chinulu meu.

I. C. Fundescu.

Diavolu in tipu de angeru.

(Novela originala.)

(Urmare.)

Inainte cu pucine óre numai, se indepartá din chili'a acestuia; tristu se radiemá elu intr'unu fotelu, peptu-i vulneratu demultu i érá deja vindecatu, inse mai patimiá, unu morbu invisibilu avea, pareu câ-su friguri, numai sudori i curgeau de pe fruntea lui pe faci'a-i in josu, numai usitâri si suspine audieai câ-i cutrierá sinu-i suferindu, si ochii lui, cari luceau órecandu de atáta fericire, pareau câ-su fara viétia. Da, cu pucinu mai nainte numai se despartî Iuliu de elu, plinu de compatimire si superatu adêncu, câ amiculu seu intimu, nu-lu póte insotî, sê partecipe si elu la acestu balu mascatu, la celu mai frumosu din intregu saisonulu carnevalului . . . da . . . ast'a érá numai cu pucine óre mainainte . . . si acum? . . . acum lu-vede pe acestu com- patimitu langa . . . cine? . . .

— Ha! mai indoiescu-me inca, câ aceea e Emili'a, si aceia-su servitorii ei, acei criminali! — si-vorbiá Iuliu acum.

Scen'a ast'a neasteptata, lu-emotionà in gradu mare. Ochii lui, pareau ca dóue fulgere despicatórie, si acusi si-i 'ndreptà spre Emili'a, acusi p'acei domino larvati, acusi pe Valeriu. Cugetulu lui, rapede ca sborulu vulturului, aci si-venturá trecutulu, reprivì in elu tóte, si si-i le re'nvià in memoria, aci apoi se oprì la presinte, si-o cétia intempinà aici, si nu putea strabate: oscuru i erá inca firulu de care si-vediù acum pe amiculul seu ér tiesutu, si cine pórtá acestu firu blastematu? . . .

— Ha! — pareá a nu se mai indof acum Iuliu — tu, tu tipu de angeru! mai dubitezu óre inca, câ esti complicea a celoru lotrii condam-nati?

Ochii lui Iuliu, cari sprimau atât'a furia, se straformara apoi, si cautau cu o compatimire nespusa la Valeriu.

— Oh! — si elu clatiná din capu — nenorocitu esti in fericirea ta! oh, nenorocitul fericitu! óre candu te vei tredî din visulu teu de fericire? Óre candu s'a surpá stanc'a pe acarei verfu ti-pare a fi aflatu fericirea? Ah! trista ti-a fi ór'a aceea, amaru ti-a fi acelu minutu candu te vei redesteptá! te vei cutremurá la vederea abisului, care te-a inghitîtu odata, fara ai fostu pré orbu ca sê-lu vedi, si care ti-se casca acum a dóu'a óra!

De ar fi vediutu in acestu momentu Valeriu pe Iuliu, si l'ar fi si audîtu, elu s'ar fi spariatu, elu credea c'a 'nebunitu. Si avea póte dreptu. Elu de nimicu nu sciea decâtu de o Emilia, de unu angeru fericitoriu; decâtu d'unu omu binecuventatu de Ddiu, de filantropulu seu, care prin epistol'a aflata i medilocì convenire si cunoscintia cu ea; si decâtu de nesce lotrii miserabili, cari lu-atacara, si caror'a póte tóte ce avea, le ar fi datu, numai sê nu-lu fia ranitu, numai sê nu fi fostu elu constrinsu a padî patulu, chili'a, ca sê fi potutu alergá stradele, teatrele, concertele, tóte, tóte, spre a convení cu dins'a; da, elu de altele nimicu nu sciea, câ-ci Iuliu, din vointi'a póte, a-lu lasá in ratacirea lui fericita, séu din precautiunea, a nu periclitá revindecarea sentimentalului seu amicu prin descoperirile observatelor, séu póte chiaru din sciinti'a, câ ori ce i-ar fi spusu, le-ar fi luat in gluma, in risu, — le-a lasatu in cursulu loru liberu, a retacutu tóte!

Iuliu, acarui ochi, c'unu neastimperu nespusu, acusi tîntiau la Valeriu, acusi la Emili'a, privì acum la acei doi domino. Si p'ar c'unu

treznitu l'a lovitu, asié tresari, elu intempinà aici ochii acestor'a cari versau schintei de resbunare, a supra lui Valeriu.

— Stati, stati pe locu! voi fiere selbatice! sê nu vi-se implinésca dorinti'a infernala! — se decise rapede Iuliu.

Si lu-mai vedemu scurtu timpu meditandu, delocu apoi se apropià de Valeriu si lu-batù cu man'a pe umeru.

— Valerie! — lu-provocà elu romanesc.

Valeriu, care erá cu faci'a intorsu câtra Emili'a, se sucl acum, dar la inceputu cam umflatu, conturbatu fiindu in conversarea lui interesanta, si cam surprinsu si confusu apoi cunoscându vócea amiculului seu Iuliu.

— Delocu te lasu, — i dîse Iuliu — sê-ti petreci mai departe, numai un'a ti-ceru, audi! te rogu, ba ti-si demandu ca amicu! Intr'o óra sê nu te indeparta sub nici unu casu! ast'a ti-ceru, promite-mi!

Valeriu, care se temea de o litania lunga, câ de ce si-a parasitu chili'a, erupse in risetu naltu, audîndu-lu inca poruncindu-i intr'unu tonu atâtu de seriosu, câ intr'o óra inca sê nu se indeparta. N'avea elu aceea de cugetu, nici nu-i plesniá in minte, câ dóra aici erá Emili'a lui.

— Si dóue, si trei, ti-remanu, de siguru! — i response Valeriu stringandu man'a amiculului seu, care nici odata nu i aparù asié de bunu, si se 'ntórse apoi ér câtra Emili'a.

Iuliu indata se indepartà apoi, si lu-vedemu esîndu din redutu.

— Dle Valeriu! asié-e c'ati vorbitu romanesc? — audîmu vócea frumósei grece, dupa ce se indepartà Iuliu, si erá intr'adeveru vócea Emiliei.

— Da, dsióra, — i response intrebatulu — si éca, ve spunu si ce mi-a dîsu: „Ah! acest'a-i angerasiulu, de la care ai primitu adi epistol'a aceea de farmecu? Ti gratulezu!“

Valeriu, precum audíramu, prin unu neadeveru voiá sê fia complesantu. Si d'ar fi audîtu Iuliu acestu neadeveru, si-esplicá acum usioru caus'a venirii neasteptate a acestuia la balu.

Emili'a surise.

— Cum? si altii ti-cetescu epistolele ce le capeti? — lu-mustrà ea in locu d'a-i responde la complimentulu ce i-lu facù.

— Nu, nu le cetesce chiaru nime, ci amiculul acest'a a vediut'o din intemplanu numai — mintî si-acum Valeriu, — a vediut'o numai, si sciindu-me elu trist, suferitoriu, si vediendu-me atâtu de veselu acum, óre elu, precum ori si

care ar fi facutu, n'a trebuitu sê conchida, câ angeru a fostu acel'a, care a scris'o; numai ei, angerii, producu farmece; si vediendu-ve aici; ôre nu trebuia sê cunôsca câ. . . .

— Câ acelu angeru sum eu? — întregî Emili'a si rise cu dulce si indelungatu.

Unu servitoriu, si nu erá altulu decátu ér servitoriulu András, pe care l'amu vediutu pe malulu Dunarei, intrerupse prin presintarea sa petrecerea ast'a viala.

— A sositu trasur'a? — lu-întrebà Emili'a inca din departe.

Servitoriulu i respunde c'o plecare de capu.

— Cornelia scumpa! vfi sê mergemu? Nu mai am placere de remasu! — dîse Emili'a.

Provocat'a dreptu respunsu se scolà. Valeriu i oferì bratiulu si le petrecù pana la trasura.

— Nu vrei sê vfi cu noi? Trasur'a se reintôrce, si incai nu ne-am urî aici singure! — întrebà Emili'a, pe Valeriu, intr'unu tonu atátu de amicalu, încátu de refusare nici vorba nu putea fi.

Si i si respunde elu cu aceea câ intr'o cli-pita s'afflà vis à vis cu ele in trasura.

Usi'a de sticla a calesei se si inchise, si pana candu si-ocupà András loculu seu langa birjaru, ér pe unu domino lu-vedemu asiediandu-se la spatele ei, caii incepura a alergá in galopu rapede.

Cam peste unu patrariu de ôra, Iuliu, in-socitu astadata de amicalu seu magiaru Iaco, suiá cu graba treptele redutului.

Si peste unu restimpu de diece minute, ér lu-revedemu, acum inse coborindu-le cu unu ne-astemperu de totu mare, si faci'a lui i erá palida ca unu cadavru, éra corpulu i tramurá întregu.

— Hah! elu-e perdutu! fara sperantia perdutu! — strigà elu cu desperatiune ajungându pe strada, si fugându ca nebunulu in susu si in josu.

V. Curs'a.

Orologiulu de la unu turnu din apropiare sunà chiaru mediulu noptii.

Ceriulu erá agramaditu de nori prevestitori de néua.

Si mai posomoriti ca ceriulu, desperati despre sôrtea amicalui loru, reafflâmu inca inaintea redutului pe Iuliu si amicalu seu Iaco.

— Oh! de ce nu i-am descoperitu, câ fét'a aceea-i o vipera, câ servitorii ei sunt sierpi veninosi! Erá cu multu mai bine! Elu erá mai precautu, m'ascultá, si nu-lu inolestau asié usioru!

. . . Oh! sê nu me fiu departatu de langa elu, lu-poteam scapá! — se infruntá Iuliu in continuu cu mania.

— Ah! — continuá elu cu amaratiune — de ce n'am prevediut'o? Dar cine si credea, câ unu Valeriu, unu caracteru ca si alui, sê-si calce cuventulu, sê-si rumpa promisiunea? si cine si credea, câ in unu tipu atátu de angerescu, s'ascundie unu sufletu atátu de infernalu ca si a Emiliiei? . . . Si acei servitori! O nu, nu-su creature pamentesci, ci demonice! . . . Oh! atunci! . . . de ce n'am lasatu sê se re'ntôrca in iadulu loru?

— Ha! — continuá elu totu mai emotionatu — si inca le-am spelatu ranele, m'am uritâtu in sangele loru! Oh furie! In diece sê ve fiu desplicatu capetele! Faramate sê ve fia aflatu ôsele patrón'a vóstra, Emili'a, si in desperarea-i turbata sê fia descinsu dimpreuna cu voi in sinulu mamoniloru vostri! . . . Oh! . . . atunci scapamu de voi!

Iuliu cautá îngrozitoriu. Peptulu lui parea câ se frange de suspinele inundatórie, peru-i erá sculatu in susu, si de sub elu, ca de sub cómele svulturatóre ale leului iritatu, i schinteiau doi ochi inspaimentatori.

Iaco priviá intristatu si cu ingrigire la amicalu seu.

— Ah, ce idea cerésca! — eschiamà d'odata Iuliu dupa o meditatiune mai lunga.

— Vina Iaco! curendu! — lu-agrã pe acest'a — sê încercâmu ast'a! si ah! Dlieu e bunu!

Iaco, far' a dîce unu cuventu, imbucuratu de speranti'a repenta a amicalui seu, lu-urmã in mersulu lui câtra o trasura din apropiare.

— Sui! — comandà dinsulu — eu siedu langa birjaru!

Si caii sborau. Nici András, servitoriulu Emiliiei, nu carutiá asié rapede, candu lu-vediu-ramu plecandu de pe malulu Dunarei. Si in câtrâu man'a? In aceea-si direptiune, in care urmari Iuliu atunci pe acestu pseudo-servitoriu.

Sermanii cai, d'ôra nici odata n'au fostu cu atât'a necrutiare sbiciuiti. In fug'a loru svêrliau zapad'a d'unu stenginu.

Acestu mersu turbatu a tienutu cam unu patrariu de ôra.

D'odata oprì trasur'a, si Iuliu sarì rapede josu, ér Iaco, la semnulu lui, asemenea se coborì.

— Inca unu cinceriu! dar in dóue ôre sê nu te misci din loculu acest'a! — strigà Iuliu birjarului, care muraiá langa caii sei plini de spume.

Si pe candu birjarulu erá acum ér voiosu de castigulu bunu ce lu-face in nóptea ast'a, Iuliu si Iaco pasieau spre partea din stang'a drumului.

Ne aflâmu la unu capetu a Pestei, si de privimu cele la dóue fire lungi de arbori, cari in-

Pe zapad'a móle, abié audîndu-li-se pasii, Iuliu si amicului seu, ajunsera inaintea portii unei gradine.

Prin muri, cari erau in form'a unui palangu latiuitu, observâmu in mediloculu gradinii unu edificiu frumosu. Linisce mormentala

PARINTELE HYACINTHE.

cepu a se estinde d'alaturea drumului, observâmu câ suntemu in apropiarea paduricea orasiului.

Tacerea noptii, numai unu ventu aspru, ce ti-batea in facia néu'a, si clatinarea pomiloru din giuru, o conturbá.

dominá in cerculu lui, si numai nesce radie de lumina, ce abié se vedu, si cari strabatu de sub cornulu perdelei unei feresti delaturate, dau inca semne de viétia in launtrulu seu.

Iuliu, care pan' ací cautá cu interesu deosebitu in zapad'a de inaintea portii la urmele

préspete ale unei trasure, tresaltà la diarirea acelor radie de lumina.

— Sum siguru! — eschiamà Iuliu — asta-e *curs'a*! la lucru Iaco! Sê nu intardiâmu, totu minutulu e scumpu; vina!

Si amendoi începura apoi a desvoltá o potere admirabila, caracteristica in momente de periclu. O parte a latiuirei murului curendu fû derimata.

Si intr'o clipita s'aflara, prin gaur'a facuta, in gradina, si dupa ce se convinsera, câ parturulu e nelocuitu, se suira, pe vervulu degetorloru, in liniscea cea mai mare, pe treptele etagiului.

Abié ajunsi la ferést'a, care nu erá bine astupata de perdea la unu capetu. si abié aruncà Iuliu numai o privire inlauntru, ochii lui schinteiau, si schinteiau, din ce priviá mai multu, cu atâ't'a mai tare de unu focu redescrîptibilu, si fruntea lui i-se incretiea din ce in ce mai tare, ér corpu-i întregu i tremurá din ce in ce mai vehementu.

Si óre ce vediù?

Sê privimu si noi cu elu.

Curiósa scena intimpinâmu!

Inaintea ochiloru ni-se deschide unu refectoriu spatiosu si elegantu. La o mésa cuprinsa serviá chiar o servitória cu friptura, ér unu servitoriu intocmai destupá o butelia cu vinulu de Champagne.

Dar ce felu? Corneli'a! Ea e servitória?

Curiosu!

Si acel'a colo-e Dénes! Da, lu vedemu bine!

Cum? Corneli'a, gardedam'a Emiliei, pe malulu Dunarei, in teatru, in redutu! Cum? Ea d'odata devine servitória?!... ér birjariulu: servitoriu?!

Curiosu!

Ochii nostri diarescu apoi la acea mésa mai antâiu pe Valeriu.

Priviti-lu numai! gomolotiu si sgârcitu sie-de aici p'unu scaunu, manile lui, de la inchiatuura încependu, sunt ridicate in susu, si o infasiuratura grósa de stréngu i-le stringe la olalta ca ferulu; întregu tremura, faci'a lui e ca cér'a, ochii-i par' câ sunt legati la pamentu, si unu focu nebunu straluce din ei.

Si c'o privire fugitiva diarimu d'a drépt'a lui si faci'a Emiliei.

Cum? Valeriu langa Emili'a si in starea ast'a?

Elu! in raiulu lui, câ-ci langa ea nu simtiea elu decâtu raiu, si acum in starea ast'a?

Langa angerulu lui, fara care lumea i pa-

rea o nópte, si numai ochii ei i o faceau diua, si o incaldiau?! si elu acum in starea asta?

Catastrof'a ast'a inuimitória a trebuitu sê fia inspaimentatória, si cu atâtu mai multu, câ-ci a intratu póte in ór'a cea mai frumósa, cea mai fericita a vietii lui, si cu atâtu mai nimicítória, cu câtu s'a ivitu ca unu treznetu de pe unu ceriu seninu, si cu câtu a trecut mai rapede a supra capului seu.

Noi numai la finea catastrofei ajunseramu; viforulu deja s'a limpedîtu. Dinsulu a cadiautu de pe innaltîmea fericitirii sale in pulverea insielârii celei mai nerusînate.

— Guruca! — audîmu o vóce impreunata cu unu risu ironicu, si vócea erá a Emiliei — nu fi tu asié maniosu; én iea celu pucinu aluatu! Sê nu-mi dai éra corfa!

— Imbia-lu si cu unu pocalu de vinu! — s'aude si-a dóu'a vóce ridietória, si ast'a erá a filantropului, — imbia-lu, sê nu se tenguie inca mosiului Avramu, câ nu l'amu si cuminecatu!

La cuvintele aceste, alu patrulea de la mésa, adeca pseudo-servitoriu András, asîsdere dîse ceva, apoi se facu risu generalu, la care participara si servitorii din apropiare, Corneli'a cu Dénes.

Iuliu si Iaco, cari ascultau si pandeau la ferést'a, abié si-potura acum infrená furi'a.

Dar Valeriu, pe care lu-vediu ramu atâtu de sublimu in amorulu lui, in órele sale de fericire, elu ne face sê-lu admirâmu! Elu acum! in insielarea sa teribila, candu i-se luminà si periclulu in care ajunse viéti'a lui, ni-apare si mai sublimu inca. Faci'a lui, ce-i erá doborita la pamentu, si-o ridicà acum c'o gravitate inpunatória, privi pe toti d'a rondulu apoi si-opri ochii a supr'a Emiliei, o mustrà aspru in facia, unu surisu dorerosu i-se stracurà apoi pe buze, si lacrima pareau a i se ivi sub sprincene, priviá inse ne'nterruptu la ea, si suspinandu adancu i clatiná din capu.

Emili'a jacea tavalita in bratiele... cui? ale aceluia, care prin epistol'a gasita, procurà lui Valeriu „chiei'a raiului“: cunoscinti'a Emiliei. Unu negligèe sburdatu i acoperiá corpulu, perulu ei lungu se aniná disordinatu pe sinu-golu; miscârile ei erau frivole, risetulu demonicu, ér privirea-i atâtu de infernala.

Si pe Valeriu, par' câ-lu prindeau acum friguri, la vederea ei, asié i tremurau dintii.

— Oh! nu-lu mai necasîti pe seraculu, vedeti câtu se uita de maniosu la mine! — facu acum observarea Emili'a, si începù in batjocura a-lu netedî cu amendóue manile pe frunte.

Valeriu, par' c'o vipera l'ar fi atinsu, si-trase fruntea iute, si vru a-si ridicá manile spre a-i le inpinge.

— Uita-te, la valachutiulu, câtu-e de dê-eosu! — rise acum tare Emili'a, si lu-lovì cu degetulu peste nasu.

— Las' câ i va trece lui dêc'a colo josu in privnitia! — observà asemene ridiendu pseudo-servitoriulu András.

Si risetulu escatu prin vórbele aceste erá freneticu. Dar pe candu inca durà, d'odata se deschise o usia a refectoriului, si Iuliu cu Iaco cari nu se mai potura retiené de indignare, intrara amendoi inlauntru cu revolvere in mana.

Dupa sgomotulu atâtu de vialu urmà o tacere adanca.

Filantropulu, nu-i scimu altu nume defelu, — si András cu Dénes, priviau suprinsi fórte la ei, carii resarira ca din pamentu, si o temere grozava cuprinse pe toti, privindu la ochii fulgatori a lui Iuliu si Iaco, si la revolverile scipiciose din manile loru, ne avendu ei in de-mana vre-o arma de aperare.

Emili'a cu Corneli'a se retrasera spaimentate in fundulu casei.

Valeriu, care siedeá inca nemiscatu pe scaunulu seu, si-ridicà si elu acum capulu, priviá par câ s'ar fi desceptatu dintr'unu visu terribilu.

— Ce voiti? — intrebà in fine filantropulu, care mai antâiu se reculese si pasí cu obraznicie câtra Iuliu si Iaco.

— Indereptu cane! — i strigà Iaco, care erá mai aprópe de dinsulu.

Amenintiatulu, pareá câ tremura pucinu, curendu inse resignà, si calcà inc'unu pasiu, séu mai bine numai voiá sê-lu calce, câ-ci arm'a lui Iaco lu-treznì, si cadìu pe spate inderetru la picio-rele Emiliei, care tóta a inmarmuritu.

O frica panica i cuprinse pe ceilalti.

— Iulie! Iaco! — strigà acum Valeriu, care nu mai dubitá câ-e desceptu — voi sun-teti? Oh, ceriulu v'a tramisu! Scapati-me!

Si Valeriu sarì apoi de pe scaunu, incâtu lu-si imburdà; si cu manile lui legate, si ridicate in susu, erá unu rogatoriu in adeveru de compatimitu.

— Deslêga manile cari le-ai legatu, criminalule! séu delocu saruti si tu podelele! — strigà Iuliu pseudo-servitorului András.

— Da nu misci, bestia! — i strigà apoi Iaco vediendu-lu pe acest'a siovaindu si asié lu-lovì, incâtu mai nu-lu doborì.

András, spumegandu la gura, incepù a deslêgá manile lui Valeriu.

— Si acum tu! — s'adresà apoi Iuliu câtra Dénes — curendu, vina si léga manile acestuia!

Si dupa ce Dénes, fara multa contradícere si opunere, legà manile lui András, chiaru cum erau legate ale lui Valeriu, Iaco care aflase pe unu scaunu o legatura mare de strénguri, legà cu ele pe Dénes.

— Chiai'a pivnitiei! — strigà apoi resbunatoriulu Iuliu ér câtra Dénes.

— Acolo-e — dîse aretandu cu capulu la chiai'a de pe mésa, care de mai nainte erá inca pregatita pentru Valeriu.

— Si pana ce voiu viní, léga Iaco, si pe conitiile acele! — dîse Iuliu apucandu pe Dénes de vestmentu si smencindu-lu pe usia afara.

Peste câte-va minute se reintórse inse acum singuru.

— Si acum trup'a intréga! — strigà totu elu.

— Amice! — intrebà acum Valeriu, care pan' ací se uitá ca inlemnitu la ce se intemplá — ce faci cu ei?

— Numai sentinti'a o esecutu, care au binevoitu a ti-o dictá tîe! Séu mai romanesece dîsu: cadia in gróp'a care ti-au sapat'o! — i response Iuliu liniscitu.

— O! fâ ce vrei, Iulie — dîse Valeriu suspinandu — ea e diavolu, nu e angeru, ea e *diavolu in tipu de angeru*?

— Iulie! strigà Iaco acum din fundulu casei — vina numai, si uita-te, câtu de frumcsu dormu coconitiile nóstre!

Si Iuliu, si-acum si Valeriu, plecara intr'acolo.

Si pe Iuliu delocu par' câ-lu prinsera nesce fiori, ér lui Valeriu i pareá, câ se invêrte zidurile cu elu.

Corpurile Emiliei si-a Corneliei erau intiepenite. Ochii le erau inchisi, faci'a ca paretele si rece ca ghiati'a. Erau mórte.

Câte-o sticla mica, ce erá langa amendóue, si desiertate de jumetate, trebuia sê contiena veninu. Ele s'au inveninatu.

— Sê mergemu! sê mergemu! — abié le resufflà cuvintele este Valeriu, si prinse pe Iuliu de bratiu, si-lu trase afara cu sine.

Iaco! — mai strigà Iuliu intorcendu-si capulu — adù cu tine p'acelu criminalu!

Pe Valeriu, Iuliu, Iaco si legatulu András i mai vedemu inca la spatele acestui edificiu inaintea unei usie subterane. Erá usi'a pivnitiei.

Mihaiu Cirlea.

(Finea va urmá.)

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Paris $\frac{1}{13}$ optomvre. —

(Ecursiuni. — Din giurulu Parisului. — Castelulu principelui Napoleone. — Din satu. — O sóra pe Sen'a.)

Amabile cetitórie!

E timpul escursiunilor. Pre aici se facu multe feluri de escursiuni: in cestiunea femeilor, in cea electorala si escursiuni la câte-unu scandalu publicu pre bulevard. Dar fiindu c'aceste escursiuni extraordinarie nu mai sunt la ordinea dílei, noi ne vomu ocupá de asta-data de-o escursiune la tíera.

Indata ce sosescu rindunelele si anuntia primavér'a, Parisianii satui de petrecerile de iérna, incepu a parasí zidurile capitalei si invasionéza satele de prin pregiuru. In tóte dominecile si serbatorile garele gemu de multímea pasageriloru din tóte clasele societáti. Sunt trenuri espresse pentru escursiunile la tíera, cari trenuri au de a supra unu rondu de vagóne deschisu in form'a omnibuseloru.

Curiositatea de-a cunósce obiceiurile francese si afara din Paris, me facú sê urmediu intr'o domineca si eu torintele multímii pentru a visitá unu satu a nume Meudon. Intre cantecele si racnetele tinerimii din vagónele de susu, parasiramu Parisulu, care domina cu aspectulu unui uriasu grandiosu cele mai frumoése locuri estinse impregiurulu seu.

O, câtu e de frumoása regiunea Parisului; déca romanticitatea ei n'ar fi atátu de farmecatória, m'asiu incumeté a o descrie in detaiu. Dar fiindu cá estasulu n'are multe espresiuni, me voiu incercá sê ve dau numai o scurta idea despre locurile din giurulu Parisului. Aici artea se imbracisédia cu natur'a in modulu celu mai intimu. Pre ambele parti ale drumului se intindu gradini de unu aspectu feericu; stratele de flori si sírurile de arbori incanta vederea fara s'o póta saturá; vilele campestre si apele saritórie inaltia farmeculu celoru d'antáiu. Trecédu prin sate, vedi in drépt'a si in stang'a nesce case netede imbracate de edera si ornate cu tóte capriciele architecturei; din galeriile loru ici cólea câte-o grupa de fecióre rapitórie intempina pre caletoriu cu surisulu gratíosu, ce caracteriséza pre femei'a franceza.

Tóte aceste scene me imbetara de farmecu pana ajunsemu in satulu susu numitu.

Meudonulu e unu satu; dar ce satu! Déc'ar fi in pust'a ungréscu, s'ar numí „város.“ (Pardonati-mi acestu cuventu ungrescu, cá-ci voiú sê-mi speculediu printr'insulu favórea cutarui renegatu!) Inse numai in giurulu capitalei sunt frumoése si satele francese. Cele din provincie sémena cu ignoranti'a si miseri'a tieraniloru. Sermanii tierani francesi! ei inca nu pré sciu carte, ca si-ai nostri, dar esceléza printr'o intielegintia si agerimea naturala, propria rasei latine.

Dupa ce-am sositu in satu mi-facui dejunulu intr'unu chioscu umbrosu; aici vediuu nesce sateni petrecédu-si langa o butilia de vinu. Erau veseli si vorbiau si cantau de-al de frundia verde. Limbagiulu loru diferesce de-acel'a alu orasianiloru.

Finindu dejunulu plecai afara din satu spre nordu sê visitiediu castelulu principelui Napoleone. Acestu castelu dominéza satulu de pre o inaltíme considera-

bila. Edificiulu in sine nu e mai frumosu decâtu o casa particulara din Paris. Dar situatiunea e incantatória. Gradine si alee invita pre caletori la umbra recorósa si balsamu de flori. Avuzurilo sunt semenate pretutindeni intr'unu modu prodigu. Din deretulu castelului e unu lacu, incungiuratu de amendóue partile de padure. Pre acestu lacu se plimba câte-odata inaltii membri ai familie imperiale cu gondole splendide. Fiindu cá sentinel'a n'avú amabilitatea sê me lase sê visitiediu si interiorulu castelului, descinsei éra in satu.

Erá o serbatória in acea dumineca si se tienea o procesiune. Fete imbracate in albu portau unu praporu incarcatu de cunune si de fasi albe; orchestrulu éra compusu de musicanti sateni. Multímea aderintiloru la acést'a procesiune m'a convinsu, cá religiunea sbiciuita in Paris, prin diferitele sisteme filosofice, e conservata la tíera in tóta sanctitatea ei. La capetele stradeloru erau altare construite dupa gustulu tieranescu; multu bombastu, dar pucina maestría. Zidurile de cátra strada erau acoperite cu panze albe, in cari erau implantate buchete de flori, cari flori se considera de santíte, ca palmele din dominec'a Floriloru la noi.

La primaria (hótel de ville) se facea alegerea de deputatu. N'am vedíutu reteveie, nici incaierári, nici versári de sange; dar zidurile edificíului erau incarcate de profesioni de credintia a le candidatiloru. Cádi-va sateni impartiau la póta bilete de votu; mi se dete si mie unulu, dar in locu sê-lu bagu in urma, l'am bagatu in pusunariu, cá sciam mai bine decâtu amabilulu biletariu, cá n'am dreptu de-a votá.

Precandu se savérsiau aceste lucruri divine si umane, alti crescini, uitandu cas'a domnului, se imbuldiau intr'a birtariului. Si francesii sunt ómeni, ca toti ómenii; si ei béu vinu si rachiu, mergu pe strade de-a crucísiulu si curmedísiulu; cadu, se scóla déca potu, ér déca spiritulu e pré greu, atunci i ridica bravele matróné si-i ducu pre la a le loru.

Tóte aceste erau cum erau, dar me mahnam in adanculu animei, candu vedeam pre altii muncindu in diu'a a sieptea; unii carau pietre, altii pardosiau si éra altii preocupetiau. O, muncitoríulu francesu, elu nu pré are dominece si serbatori, ci lucrédia fara curmare pana se inéca in sudori!

Spre séra m'am intelnitu c'unu amicu alu meu din Romani'a, carele veni de la Versailles, unde loquiesce ad interim. Elu me invitá sê facemu o plimbare pe Sen'a. Am descinsu indata la Meudonulu inferioru, unde deslegandu o barca, amícuulu meu infruntá cu multa dibacia valurile gloriosului fluvíu.

Cátu sunt de frumoése serile pe Sen'a! de-a lungulu malului e unu síru de restaurante pline de-o multíme vesela si cantatória. Pre apa se intalnescu din tóte partile luntre si trecu in fuga una pre langa alta. Cáte o dama se intrecea cu cei mai indemanateci barbati in manarea vasului. Ací intelniai o compania pacinica ascultandu la sunetulu ghitarei intonate de o femeia séu de unu june amorusu; cólea, in midiloculu altei companii mai resfatiate vedeai pre unu altulu umfandu-si plamanii intr'o trimbitia enorma. Sunetulu dulce alu ghitareloru, fanfar'a trimbitíloru si vuetulu valuriloru se amestecau intr'unu concertu confusu si frumosu prin disordinea lui. La fia-care patrariu de óra trecea vapo-

rule si ueratori si siliá pre cei cu barcele sê-si caute mantuirea pre langa tiermuri. Dupa ce ocoliramu o insula de doué-ori, incantati de aspectulu miraculosu, iesíramu éra la uscatu si plecaramu fia-care pre la ale sale.

Acea séra de pre Sen'a n'o voiu uitá in tóta viéti'a mea; câ-ci nu sciu déca voiu avé alt'a mai frumósa. Póte câ o séra prin lacunele venetiane ar fi mai incantatória; dar fiindu câ n'am vediutu lacunele, trebuie sê ne indestulimu cu atát'a. Ce felu? Erá sê ve incredintiezu câ n'am vediutu lacune, precandu dvóstre vedeti o multíme:

Lacune in viéti'a politica si sociala; lacune in literatura si in spriginirea literaturéi si in fine lacune si éracune pretutindiné.

I. Lapedatu.

Curieriulu modei.

Pest'a 15 optomvre. Sê nu ve inspaimentati, onorable cetitórie; nu am de cugetu a tiené predica a supra sesonului de véra repausatu deja, nici voiu scrie epistola de recomandatiune, pentru sesonulu de tótna ce a intratu. Celu primu s'a departatu; éracestu din urma, a sositu, fara de a fi observatu. Asié a fostu acést'a de candu e lumea, anutimpurile se gonescu unulu pre altulu, fara de a se nimici.

Aerulu s'a recitu cum se cade, inse nu e in stare de a impedecá damele de la preambulare, nu, pentru câ mod'a s'a ingrigitu de paletóne calduróse. — Stradele gemu de preamblatórie, cari tóte pórtapaletóne de materia mohorita si croite câtu de lungé.

Paletonele ce se pórtacu, mai alesu pe strade, si promenade, se facu din materié Sergé, Panama, Chambord, Damier pompeline de laine, Ecossé Diagonal, Pompeline de laine cu vargi galbene si negre, Grosgrain si alte.

Afare de cele amintite se pórtacele facute din catifea de Engliter'a cu vargi negre. Peste totu catifeu'a a venitu tare in moda.

Am vediutu câte-va paletone, ce in croire se diferestu de cele de pana acuma. Anume, aceste se facu din carpele cele mari de tótna, dar carpele nu se taia in bucatiele spre a se cóse intr'o forma de imbracamentu, ci impaturate se cósa finu, de stau bine câtra corpu, si aparu cum aru avé si maneece. Aceste paletone se numescu: Beauharnais si Mignon.

Paris 13 optomvre. Vestmintele pentru sesonulu de tótna, se diferescu multu de cele de asta-véra. Cu bucuria trebuie sê marturisimu, câ in sesonulu acést'a s'a facutu deja unu progresu de mare importantia; aceea adeca: câ vestmintele de tótna, atátu in privintí'a coloriloru câtu si in a infrumsetiaríi, a alungatu cele cu coloru multe si batatórie la ochi, si adi aparu in coloru mohorite, sure multu intunecóse, câtu se potu mai simple.

Inse nu ne pré laudámu cu ast'a fama imbucuratória, pentru câ suntemu aplicati a crede, câ asta schimbare, e numai momentana. Cine scie, câtu timpu va durá ast'a simplitate? Ni se pare câ creatóriele modei, au de cugetu numai a ne seduce pe câte-va mominte, ca pe mane dí sê ne suprinda cu o moda câtu se póte mai stralucita — dar si scumpa.

Aceste premitiendu-le, vomu trece la descrierea unoru vestminte de strade.

Rochiele sunt multu scurte, pe din josu cu incretítture late, cu tunica, ce de doué parti e sufucata séu de nainte deschisa, spacelulu e netedu, taiatu si strinsu cu unu brâu. Cód'a incepe a-si pierde multu din valóre, si se speréza, câ se va si nimici.

Vestmintele de serate sunt facute din metasa transparinta de grenadinu, peste care se pórtarochii de metasa colorata, se intielege trussirate si infrumsetiate cu incretítture. — Rochi'a de desubtu e infrumsetiata cu siepte incretítture merunte, fia-care incretíttura e despartíta prin trei prime anguste de atlasu. Rochi'a de a supra, e fórté scurta si infrumsetiata numai cu unu síru de incretítture si trei síre prima de atlasu angustu. Bráulu asemene de atlasu mohoritu din dereptu cu unu pufu.

CE E NOU?

* * (Societatea academica romana) indata dupa incheierea siedintiei sale publice, carea durá mai trei óre, tienú o siedintia particularia, si acést'a tienú pana sér'a. In alta dí, adeca luni la 11 óre se mai tienú inca o siedintia, cu care apoi se inchise sesiunea anului presinte. Acuma vedemu, câ societatea in acestu anu tienú 43 de siedintie, despre cari ne vomu informá mai pe largu din procesele verbale redactate cu multa esactitate si diligintia de câtra dlu Hodosiu. Acuma avemu sê mai amintimu, câ in siedintí'a penultima s'a decisu a se publicá concursu cu premiu de 400 galbini pentru partea sintetica a gramaticéi, — câ-ci precum se scie, opulu dlui Cipariu premiatu cu 300 de galbini cuprinde numai partea analitica. Bugetulu pentru anulu 1869/70 alu societátii stá astfelu: venitul face 64,755 lei, érasepele 59,240, va sê díca restulu se urca la o suma de 5515 lei. S'a mai decisu, ca in sesiunea anului viitoriu dlu Sionu sê vorbésca despre vechiulu poetu natiunálu Beldimanu, éradlu Cogalniceanu despre Negrutiu; celui d'antâiu i va respunde in numele societátii domnulu Eliade, ércelui din urma dlu N. Ionescu. Membrii buroului s'au realesu. Si a nume presiedinte Eliade, vicepresiedinte Cipariu, secretari Laurianu, Masimu, Urechia. Comisiunea pentru compunerea dictionariului s'a constituitu astfelu: presiedinte Eliade, redactoru primariu Laurianu, membru Masimu. Membrii ordinari in anulu acést'a spre cea mai mare mirare a nóstra nu s'au alesu, decátu numai doi onorari, si a nume renumitii filoromani Quinet si Vegezzi Ruscala. S'a alesu si unu membru corespundinte, dlu Popoviciu Barcianulu. In díu'a din urma se constitui si sectiunea istorica, alegéndu-si de presiedinte pe dlu Cogalniceanu, de vicepresiedinte pe dlu Baritiu, érade secretariu pe dlu Papiu. Asié dara din cele trei sectiuni ale academiei numai sectiunea sciintieloru naturale nu s'a constituitu inca. Din gramatic'a dlui Cipariu sunt gata 12 cóle, — opulu intregu va ési in lun'a lui noemvre.

* * (Despre ortografi'a cea nóua a societátii nóstre academice) unu onorab. corespundinte alu nostru ni scrie urmatóriele: „Societatea nóstra academica mi se vede a merge curiosu. Nu sciu pentru departarea locului mi se pare asié, séu pentru câ in adeveru asié purcede. In anulu antâiu (1867) se statoresce un'a ortografi'a; in anulu alu doile se premiéza gramatic'a limbei romane; si in alu treile anu se petrecu siedintie preste siedintie pentru statorirea unei ortografie, si inca a unei orto-

grafie a parte. Sê fia adevèru tôte aceste? Eu crediu, câ nu sunt adevèru, pentru câ areopagulu eruditiloru nostri nu va poté comite lucruri, cari aru fi in contradictiune eminenta cu faptele sale de mai nainte. Candu societatea a premiatu gramatic'a, in care se desvôlta si aréta cu temeuri *unu sistemu ortograficu*, atunci ea a decisu cestiunea ortografiei romane, nici mai poté dara adoptá unu sistemu diferitu de celu desvôltatu in gramatic'a ce a in cununatu-o cu aprobatiunea sa. "Atragemu atentiunea dloru academici a supra acestoru sîre, cari esprima o idea impartesîta nôue din mai multe parti.

** („*Trompet'a Carpatiloru*“) scriindu despre societatea nôstra academica, dîce, câ acolo „se lauda ungurenii unii pe altii între dînsii, scapati aci la larg'a, de sub potcôv'a cismei ungurului.“ Aceste sunt inca lapte cu pisatu, inse vorbindu despre siedinti'a publica, dîce, „câ este in adevèru o tortura sê mérga cine-va sê asculte ôre întregi la sfortiârile câtoru-va ômeni, cum sê sucésca, sê sdrobésca si sê pocésca, prin felurimi de sfortiâri neomenesci (!) biét'a limba romanésca, care se scrie de mai bine de trei secolu de autori ca Urechia, ca Costinu, ca Grecenii, ca Vacarescii etc.“ Observâmu numai atâ't'a, câ ômeni cari scriu de aceste, de siguru n'au asistatu nici odata la siedintiele societâ'tii academice.

** („*Congresulu catoliciloru magiari*“) s'a deschis in Pest'a la 7 optomvre, sub presiedinti'a primatelui de la Strigoniu. Onorab. publicu scie, câ dintre deputatii romani asta-véra numai doi insi aflara de cuviintia a intrá in congresulu pregatitoriu de atunce, a nume dd. Vladu si Cucu. Acuma si dlu Vladu s'a retrasu si a remasu in congresu singuru singurelu dlu Cucu; ér dintre episcopi nu se presintá altulu, decâtu numai unchiulu dlu Cucu, adeca parintele episcopu Szilágyi. N'amu fi luatú nici o notitia despre acestu congresu, de cumva in siedinti'a prima nu întrevinea unu incidentu curios. S'a intimplatu adeca, cumca unu membru alu congresului dlu Palásty întrebá: „Pentru ce fratii nostri greco-catolici nu sunt de fatia?“ Atunce de odata resuná vócea episcopului Szilágyi: „Pentru câ sunt bolnavi.“ Aceste cuvinte escitara ilaritate si totu congresulu erupse in hohote. É bine, parintele episcopu din Oradea-mare de siguru scie, pentru ce n'au intratu romanii in congresulu magiariloru; deci sant'i'a sa prin cuvintele „sunt bolnavi“ séu a voitu sê faca numai o gluma, séu a voitu sê ascundia — adevèrulu. Ambele aceste casuri sunt necompatibile cu demnitatea unui episcopu intr'o adunare atâtu de seriósá.

** („*Anticitate interesanta*.)“ Dlu V. A. Urechia in caletori'a sa la Copenhag'a, descoperl in museulu istoricu din Dresd'a, între mai multe arme remase in manile lui Sobiesky dupa triumfulu de la Vien'a, unu drapelu romaneacu, care constá din o pandia de 1½ cotu lunga si totu atâtu de lata, tiesuta in dóue itie; pe partea conservata se poté ceti urmatóri'a inscriptiune frumósá cu litere cirile: „Viteji'a drépta sê biruiesca!“ Langa acésta devisa, se vedu stele din colorile natiunale rosiu si alabastru.

** („*Generalulu Macedonschi*,)“ comandantele armatei romane, precum ni anuncia unu telegramu de la Bucuresci cu datulu de 7 optomvre, a moritu. Prin mórtea acestui militariu s'a facutu capetu la multe certe politice.

** („*Velocipede la Bucuresci*.)“ Cetimu in „Adunarea natiunala“ aceste: „Domineca la 21 septemvre avú locu prim'a excursiune la noi de velocipede. Mai multi

membri din Societatea romana de arme, gimnastica si dare la semnu purcesera cu velocipedele de la barier'a sioselei de la 9 ôre diminét'i'a sub conducerea dlu Villemo profesorulu de velocipedia a Societâ'tii. La rondulu alu II-lea alu sioselei velocipedistii luara 5 minute de repausu dupa care repurcesera câtra Ferestreu invingendu dificultâ'tile de terenu ce representá sioséu'a in acésta parte. In mai pucinu de ½ ôra întrepidii *calaretii* percusera dinstantia de la barier'a Mogosióei pana la Ferestru. In cale fura insofti de mai multe trasure cu privitori si lume multa esiá intru intimpinarea lor. Dupa unu voiosu dejunu, ce asteptá societatea la Ferestreu, velocipedistii nostri infruntara cu semetia locurile cele mai anevoióse de umblatu de la Ferestreu prin satu pe lealuri, vâi, poduri si hîrtópe pana la sioséu'a Banesei pe care se urcara in padurea cu acela-si nume. „Mei éca draculu“, dîceau satenii in cale, éra babele si-faceau cruce. „Nu-i dracu mei, é drumulu de fieru!“ Dupa alte 6 minute de repausu la Banésa espeditiunea pleca de alungulu sioselei câtra orasiu, dupa ce percursese cu iutiél'a cailoru de posta (cai buni!) peste 20 de Milometre in mai pucinu de dóue ôre.“

** („*Chironomulu prusescu la Vien'a*“) fu primitu cu multa pompa. La gar'a drumului de feru lu-acceptá insu-si imperatulu. In palatulu imperatescu a avutu la dispositiune dóue-dieci si nôue de odâi, — afara de aceste adjutantulu seu mai avea inca si dînsulu trei.

** („*Victim'a gelosiei*.)“ Istoriór'a urmatória s'a intemplatu in Pest'a-nóua. Negutiatoriulu N. N. avea o nevésa tinera si frumosíca. Dînsulu avendu agende comerciale in multe locuri, a dese ori érá silitu sê-si parasésca nevést'a pe mai multe díle. Ca omu punctualu inse ce érá totu-de-una spunea nevestei sale precisu candu va veni a casa. Dînsulu s'a dusu de a casa mai de multe ori, inse totu-de-una s'a intorsu la timpulu spusu inainte. Intr'o dí negutiatoriulu se tredí cu o epistola anonima, in care unu binevoitoriu alu seu lu-facú atentu, câ in absinti'a sa nevést'a lui totu-de-una are unu óspe. Primindu acést'a epistola, negutiatoriulu érási spuse sociei sale, câ are sê plece, inse peste trei díle va vini a casa. Plecá, inse de locu sér'a se rentórse a casa. Óspele nevestei a reusítu a o luá pe picioru inca de timpuriu; barbatulu infuriatu sarí câtra nevést'a sa i — muscá nasulu, ca sê n'o mai poté iubi nime. Procesulu s'a inceputu. Barbatulu a recunoscutu tóte.

** („*Hymen*.)“ Dlu Vasiliu Belesiu, teologu absolutu, in dieces'a Aradului, s'a cununatu in septeman'a trecuta cu incantatóri'a domnisiór'a Sof'a Isifanescu, fiic'a dlu preotu din Secusiju. Cumteru mare li-a fostu dlu dr. Alesandru Mocioni. Fericirea sê li suridia totu-de-una!

Literatura si arte.

** („*Unu nouu artistu teatralu*.)“ Afâmu cu placere din diuariulu „Traianu“, câ scen'a romana érási se va inavutí cu unu nouu artistu. Acést'a este dlu G. Pancu, carele in dílele trecute sosl la Bucuresci de la Paris, unde si-a terminatu studiile in conservatoriulu dramaticu sub conducerea renumitului profesoru Regnier. Actorii totu se inmultiescu, numai piesele teatrale originale nu se pré ivescu. Comitétulu teatralu ar trebui sê se ingrigésca si de aceste, anunciandu premii pentru cele mai bune comedii séu drame. Numai astfelu literatur'a nôstra teatrala ar poté sê inflorésca.

** („*Comedia nôua*.)“ Diuariulu „Adunarea natiu-

nala“ publica o comedia intr'unu actu de G. Baronzi. Titlulu acestei piese e „Natareii.“

* * (Anticitate literaria.) Dlu V. A. Urechia in excursiunea sa la Copenhag'a in bibliotec'a regésca de acolo a gasitu intre manuscrite unu vocabulariu romanescu, cu titlulu „Vocabularium valachicum“, cu litere latine si cu o ortografia, care sémena cu a lui Vito Pilutio, tiparitu la Rom'a cu o suta de ani in urm'a vocabulariului in 1677.

* * (Au esitu de sub tipariu) si in librari'a lui S. Filtsch in Sibiiu se afla de vendiare urmatoriulu opu: „Compendiu de istoria naturala“ pentru scólele primarie de ambe secse, de Simeonu Mihalescu, profesor de istori'a naturala la liceulu din Craiov'a.

Din strainetate.

△ (Imperatés'a Eugeni'a in Veneti'a.) Amintiramu, cá imperatés'a Franciei a plecatu spre Constantinopolu, de unde va merge la deschiderea canalului de la Suez. Suit'a imparetasei stá din principele Husscar si princes'a D'Alba, ambii nepoti ai imperatéssei; generalulu si adjutantulu imperatului Douay, Davillier Renaud, Saint-Jean-D'Angely, contele Cossé-Brissac, primu consululu din Alesandri'a Ponjade, dómn'a contesa si conversatória a imparetesei de la Poéze si in fine M.-selle Marion si Hermin'a. Dupa ce imperatés'a a ajunsu in Veneti'a, Muranoii si Venetienii i-au donatu unu albumu pretiosu prin consululu francesu. Eugeni'a prospiciéza fórté bine, e superba in totu pasulu ei, vestmintele ei sunt simple, dar placute. Princes'a D'Alba e o femeia aprópe de 40 de ani, de statura medilocia, corpólenta istétia si inca totu frumósa. Imperatés'a va petrece diece díle in Veneti'a. Victoriu Emanuilu inca a sositu acolo. — Avemu sé amintimu ca unu episodiu interesantu, cá cercetandu imperatés'a mormentulu celoru caduti la Magent'a, a preseratu flori pe acelu mormentu dícéndu: „Aceste flori voru decorá mai bine mormentulu, decátu burienele acele mari“, si incepú a plivi la ele. Dupa ce a cercetatu si statu'a — cea mare, lacrimandu se duse la coupeulu seu, de unde luandu unu buchetu, capetatu la Susa, si lu-anina cu manile sale pe statua dícéndu: „Asié cugetu, cá si aceia, cari mi-prededera acestu buchetu, se voru imbucurá impreuna cu mine, candu ludonezu acelor'a, cari si versara sangele pentru libertatea acestei tieri.“

△ (Ucigatoriulu de la Pantin.) dílele trecute éra fu infaciosiatu inaintea judecatoriei si intrebatu despre crimele sale. Candu Traupmann a veditu atáti'a martori, si-a esprimat mirarea, cá dinsulu e incriminatu de atáti'a, si rídiendu a observatu, cá pre dinsulu laráta lumii ca pre unu monstru si unu ce miraculosu. — Unu diariu de Paris díce, cá pe timpulu candu Gustavu Kinck petrecea in Quebuille la rudeniile sale, de câte-ori fu intrebatu, cá unde e parintele seu si ce face, totu-de-una ingalbenea ca cér'a si dícea cu confusiune: „Nu me totu torturati cu intrebárele, cá unde e parintele meu si ce face, pentru cá sciti bine, cá nime nu scie ce face si ce s'a facutu cu dinsulu.“ — Cumnat'a lui Kinck din Lów dupa ce a auditu de grósnicululu omoru, intru atáta fu impresionata in cátu a trei'a dí a nebunitu. — Diariulu „Gaulois“ díce, cá dlu Claude, comisariulu de politia e in urm'a unei bande de hoti, care e compusa totu din asemene criminali. Se póte cá si Traupmann se tiene de acést'a banda.

△ (Conferintia de femei.) Cetimu intr'unu diariu

din strainetate, cá in Bristol va avé locu o conferintia de femei, unde se voru desbata mai multe cestiuini interesante relative la copíi cei mici. La acést'a conferintia voru participá numai femei. Primulu discursu se tiene din partea Miss Mary Capenter. „Despre educatiunea femeileru in Indi'a“ acést'a va fi titlulu discursului.

△ (Henry Rochefort) dílele trecute a fostu la Paris; inse politia de asta data nu a sciutu nimicu despre acelu óspe. Candu politiei i-a venitu la cunoscentia, cá H. Rochefort se afla in Parisu, atunci esilatulu érá deja departe. Renumitululu redactoru alu diariului „Rappel“ in ultimulu numeru alu foii sale scrie urmátóriele: „Pe tempulu candu in capital'a Franciei erau turburári, mi-lu-ai voia a merge acolo, fiindu siguru, cá nici politia Franciei nu e a-totu-sciétória, si am petrecutu in Paris dóue díle. Numai pentru aceea m'am resollvitlu la acestu pasu periculosu, ca sé me convingu in persóna despre turburárele ce a fostu pe stradele Parisului.“

△ (Statistic'a diuareloru din Paris) La Paris in presentu aparú 851 de diuare. — Dintre aceste 39 sunt politice, 79 catolice, si 22 ce se ocupa de trebile protestantiloru. Israilitii au 7 diuarie bisericesci. Sunt 29 de diuare ce se ocupa de instructiune publica si 95 cu sciintie juridice. Afara de aceste mai sunt 16 diuarie de politia, 46 medicale, 16 militare si 90 economice. Artile frumóse si teatrele, au 67 de diuarie, cáile ferate, báile si alte asemene 22, finantie 29 si cele filosofice la numeru de 48 de diuarie, confesionalistii numiti „zidari-liberi“ au 4 diuare, éra spiritualistii 9.

△ (Unu prandiu extraordinariu.) In casa nebuniloru din Missouri este unu tineru, care dílele trecute si-a mancatu tóte vestmintele pana la celu din urma bumbu. Bunu apetitu a potutu sé aiba.

△ (Unu june gelosu.) In Francofurtu unu june din München s'a inamoratulu de o copila frumósa. Tinerulu amorosu a cerutu man'a adoratei sale, si dins'a a respunsu cu „da.“ Câte-va díle si incredintiarea s'a si facutu. Diu'a cununii inca s'a decisu. Amorosulu calfa de negutiatoriu se tienea celu mai fericitu omu in lune. Intre aceste inse copil'a incredintiata a facutu cunoscentia cu unu cavaleru de Paris si nu mai doriá sé se marite. Peste câte-va díle a adresatu o epistola cátra mirele seu si i tramise anelulu de incredintiare concommitatu de urmátóriele síre: „Dta esti unu tineru placutu, se póte, si sum convinsa, cá vei gasi unu sinu si mai iubitoriu de cum e alu meu; eu nu te-asíu póte fericí, pentru cá anim'a mea mi-dicta: „Nu.“ — Acésta dechiaratiune nimici tóta fericirea tinerului amorosu, si prin urmare se facú gelosu. „Déca nu va fi a mea, — strigá dinsulu plinu de gelosia — mai bine sé nu fia a nimenui“, si ca unu nebunu alergá la locuinti'a iubitei sale. — In chilia nu érá nime decátu numai frumós'a copolia, carea si-facea chiar toalet'a si se uitá in oglinda admirandu-si frumseti'a. Tinerulu dupa ce a intratu, a scosu din pusunariu unu pistolu si díse: „Acum éra te voiu incredinti'a, inse speru cá nu o vei mai poté deslegá!“ Pistolulu s'a desiértatu si copil'a gema in sange. Gelosulu fu prinsu. La intrebárele de la tribunalu nu a respunsu ci intrebá: „Morit'a mirés'a mea?“ Tiranule, — díse parintele — ea mai traiesce si va trái. Tinerulu a lacrimatu, dícéndu: „Ah! cum nu am potut'o omori.“ Plumbulu s'a viritu in oglinda, si copil'a numai s'a ranitu pucintelu.

Felurite.

△ (*Parintele Hyacinthe.*) De câte-va septemani mai tota lumea civilizata se ocupa de unu barbatu plinu de caracteru. Acestu barbatu e parintele Hyacinthe, a carui portretu lu-presintamu on. nostri cetitori cu numerulu de adi. — Pana acuma nu s'a ocupatu lumea atât'a de dinsulu, câ-ci fiindu elu unu simplu calugaru, a fostu totu intre dîdurile manastirei, si numai mai tardîu, prin escelint'a sa oratoria, a devenitu mai cunoscutu. — Nu intru atât'a oratori'a, câtu sujetulu vorbirii lui a atrasu atentiunea credintiosiloru a suprasa. — Pana candu colegii lui predicau intunecindu spiritulu, pana atunci parintele Hyacinthe tractá despre adeveratulu moralu si victi'a sociala. Ca omu cu capacitate, si cu moralu bunu, elu totu-de-una a fostu liberalu. Nu trecura decátu numai câte-va septemani de candu parintele Hyacinthe a parasitu ordulu calugariloru, aducandu de cauza, câ la Rom'a pacta o partida omnipotentá. A protestatu contra primatelu de la Paris si contra ecceselor ce se comitu sub velulu pietâti. Ca preotu si ca crestinu, pretinde ca conducatorii bisercei catolice sê nu totu taca, ci sê conchiamé conciliu pentru de a vindecá ranele. — Se intielege, câ acestu pasu alu bravului si adeveratulu preotu, a superatu, ba a ingrozitu pe ultramontani, cari se silescu a-lu batjocori in totu chipulu pentru liberalismulu seu. Inse ce ajungu blastemele loru! Tóte diuarele liberale au salutat cu placere pre parintele Hyacinth. Diariulu Temps dîce: „Elu in claustru a aflatu lantiuri, si dinsulu le lapeda, dar pastreza credinti'a.“ Adi parintele Hyacinth e aplaudatu de tota lumea si condamnatu de toti ultramontanii, cari nu incéta a-lu numi de frundia vestedita si noru usioru ce este suflatu de celu mai micu ventu. Asié sunt ultramontanii, pre toti ómenii liberali si cari nu se supunu bigotariei loru lu-numescu fanaticu.

Pentru económe.

De a colorí panz'a brunetu ca mespil'a, (Mispelbrun), pentru 12 coti.

Pisédia in sdrobotriu 3 patrare de pundi Gallus, pune-lu in caldare, cu apa de ajunsu peste elu, lasa pana candu fierbe, apoi baga panz'a in launtru si o lasa sê fierba o óra, lasa apoi panz'a sê se recésca si o spéla. Dupa aceea tórna alta apa in caldare, las'o pana candu da in fiertu, tórna mai antâiu vapséla galbena de lemnu de Brasili'a, baga si nitica grapia in vapséla, ingrigesce ca sê fia totu-de-una fierbinte, pana candu va da din ce in ce cu panz'a in fiertu, mai fierbe o apoi inca $\frac{1}{4}$ de óra, invêrtesce-o mai desu prin vapséla, las'o sê se racésca si o spéla in apa curata, asié e panz'a gata.

De a vapsi panz'a diumetate brunetu si diumatate venetu violetu.

Baga 4 loti de tirigia sdrobotita si 8 loti de allaunu intr'o caldare, séu intr'o óla, tórna apa de ajunsu peste ele, lasa sê fierba o óra cu panz'a la unu locu, invêrtesce desu, las'o apoi sê se recésca si o spéla. Dupa aceea fierbe $\frac{1}{4}$ de pundu firnabocu intr'unu saculetiu, cu apa de ajunsu; mesteca apoi acést'a vapséla cu apa din destulu, si o torna in caldare, móie panz'a de vre-o câte-

va ori, pana candu se face rosie, tórna apoi $\frac{1}{2}$ pundu de vapséla de lemnu venetu, fierbe acest'a cu apa din destulu sucesce panz'a, ce o ai vapsitu mai nainte rosie de vre-o câte-va ori in vapséla venata de lemnu de Brasili'a, si asié e lucru gata.

De a vapsi panz'a brunetu ca colórea clopotieiloru.
(Blaue Glocken Blumenfarbe.)

Baga $\frac{3}{4}$ pundu allaunu pisatu, si unu pundu tirigia fina alba, in caldare, séu in óla, baga peste ele apa de ajunsu, pune apoi panz'a in caldare si o lasa sê fierba o óra, las'o apoi sê se recésca, si o clatesce. Tórna dupa aceea alta apa in caldare, pregatesce din doi pundi lemnu de Brasilia o vapséla, tórno si pe aceea, si sucesce panz'a prin vapséla pana candu se va face venata de ajunsu, móie-o dupa aceea in vapsél'a venata-indigo si asié va prinde o colóre frumósa, clatesce apoi bine, asié va fi gata.

De a vapsi panz'a vioreu (Violenblau) pentru 6 coti.

In $\frac{3}{4}$ pundu tirigia, $\frac{1}{2}$ pundu allaunu, unu lotu firnabocu, si totu atât'a salpetru, fierbe-le la unu locu, baga panz'a in acést'a colóre, si o lasa sê fia acolo patru óre. Ia unu fundu de lemnu venatu de Brasili'a si $\frac{1}{2}$ pundu firnabocu, fierbe-le la unu locu intr'o óla mare, pana candu se face violetu, intrebuintidia totu-de-una 4 zuguri. Imparte acést'a vapsél'a in 4 parti egale, incaldiesce totu-de-una fiacare din aceste parti, si baga la zugu (Zug) dintâiu unu lotu de schmaca (Schmuck), unu quintschenu Salmiac. La alu doilea zugu intrebuintidia $\frac{1}{2}$ lotu de tirigia arsa, si unu quintschen de span grün, lasa tóte zugurilo sê se usuce alu 3-le zugu, ia $\frac{1}{4}$ funtu schmack, $\frac{1}{2}$ quintschen salpetru. La alu 4-le zugu déca e inca panz'a rosietica, ia o cupa de cenusia tare, si o baga in launtru, asié se va face vapsél'a frumósa violeta; séu baga in vapséla de firnabocu o piétra rosie (ematitu Blutstein), ca o mazare de mare, si panz'a se va vapsi violetu.

Elen'a Baiulescu.

Gâcitura de semne

de I. Baiulescu.

□a§;=u△u †ó=e '§; e—a=*_*_a=e,
o△o †u†u △a=e†a=i*_*,
†e '□:=a,a,u —o□—a □a=e
(§.e†*_*□e§*_*u-i †*_*=a△u,i*_*u;
;a=a§i□'a-□i iu:i*_*ó=e
†e i§,i§†e '§ §e? =u ;oiu, —
,â,i a△u;(§†ei;u△,e †ó=e
§u □ai †u—i; ea .ioiu.

Io†ilu .u△,a§u.

Deslegarea gâciturei numerice din nr. 37.

Mironu Costinu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Iulian'a Petri, Eugeni'a Iorgoviciu, Ros'a Galu; si de la domnii Radu Poepa, Vasiliu Olariu, Ioane Selagianu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Aiesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.